KOMISIJA

KOMISIJAS LĒMUMS

(2006. gada 24. maijs)

par valsts noteikumiem, par kuriem paziņojusi Čehijas Republika atbilstoši EK Līguma 95. panta 4. punktam attiecībā uz maksimālo pieļaujamo kadmija saturu mēslošanas līdzekļos

(izziņots ar dokumenta numuru K(2006) 2036)

(Autentisks ir tikai teksts čehu valodā)

(Dokuments attiecas uz EEZ)

(2006/390/EK)

EIROPAS KOPIENU KOMISIJA,

ņemot vērā Eiropas Kopienas dibināšanas līgumu, jo īpaši tā 95. panta 6. punktu,

tā kā:

I. **FAKTI**

(1) Čehijas valdība, atsaucoties uz Līguma 95. panta 4. punktu, ar Čehijas Republikas Pastāvīgās pārstāvniecības Eiropas Savienībā 2005. gada 1. decembra vēstuli darīja zināmus Komisijai savas valsts noteikumus par kadmija saturu mēslošanas līdzekļos, kurus tā uzskata par paturamiem spēkā pēc Eiropas Parlamenta un Padomes 2003. gada 13. oktobra Regulas (EK) Nr. 2003/2003 attiecībā uz mēslošanas līdzekļiem [1] pieņemšanas.

1. *EK LĪGUMA 95. PANTA 4. UN 6. PUNKTS*

(2) EK Līguma 95. panta 4. un 6. punktā ir noteikts:

"4. Ja pēc tam, kad Padome vai Komisija ir noteikusi saskaņošanas pasākumu, kāda dalībvalsts uzskata par vajadzīgu atstāt spēkā savus noteikumus 30. pantā minēto būtisko iemeslu dēļ vai nolūkā aizsargāt vidi vai darba vidi, tā dara Komisijai zināmus šos noteikumus, kā arī pamatojumu to atstāšanai spēkā.

(…)

6. Komisija sešos mēnešos pēc 4. un 5. punktā minētās paziņošanas apstiprina vai noraida attiecīgos valsts noteikumus, iepriekš pārbaudījusi, vai tie nav patvaļīgas diskriminācijas līdzeklis vai slēpts ierobežojums tirdzniecībā starp dalībvalstīm un nerada šķēršļus iekšējā tirgus darbībai.

Ja šajā laikā Komisija lēmumu nav pieņēmusi, 4. (…) punktā minētos noteikumus uzskata par apstiprinātiem.

Komisija var informēt attiecīgo dalībvalsti, ka šajā punktā minēto laiku var vēl pagarināt līdz sešiem mēnešiem, ja to attaisno jautājuma sarežģītība un cilvēku veselība netiek apdraudēta."

2. *KOPIENAS TIESĪBU AKTI*

(3) Padomes 1975. gada 18. decembra Direktīvā 76/116/EEK par dalībvalstu tiesību aktu tuvināšanu attiecībā uz mēslošanas līdzekļiem [2], kurā jaunākie grozījumi izdarīti ar Direktīvu 98/97/EK [3], ir noteikts, kādām prasībām jāatbilst mēslošanas līdzekļiem, lai tos varētu laist tirgū ar apzīmējumu "EK mēslošanas līdzekļi". Direktīva 76/116/EEK ir aizstāta ar Regulu (EK) Nr. 2003/2003.

(4) Regulas (EK) Nr. 2003/2003 I pielikumā ir noteikts tipa apzīmējums un attiecīgās prasības, t. i., kādam jābūt mēslošanas līdzekļu ar EK apzīmējumu sastāvam. Šajā sarakstā iekļautie mēslošanas līdzekļi ar EK apzīmējumu ir sadalīti kategorijās atkarā no primāro barības vielu satura, t. i., no šādiem elementiem: slāpeklis, fosfors un kālijs.

[1] OV L 304, 21.11.2003., 1. lpp.

[2] OV L 24, 30.1.1976., 21. lpp.

[3] OV L 18, 23.1.1999., 60. lpp.

(5) Noteikumos par to mēslošanas līdzekļu sastāvu, uz kuriem attiecas Regula (EK) Nr. 2003/2003, nav noteikta robežvērtība kadmija saturam mēslošanas līdzekļos ar EK apzīmējumu.

(6) 5. pantā ir noteikts, ka dalībvalstis nedrīkst daudzuma, identifikācijas, marķējuma vai iepakojuma dēļ aizliegt, ierobežot vai traucēt tādu mēslošanas līdzekļu ar apzīmējumu "EK mēslošanas līdzeklis" laišanu tirgū, kuri atbilst šās regulas noteikumiem.

(7) Regulas 15. apsvērumā paziņots, ka Komisija izskatīs jautājumu par nejaušu kadmija saturu minerālmēslos un vajadzības gadījumā gatavos priekšlikumu regulai un to iesniegs Eiropas Parlamentam un Padomei.

(8) Tiek gatavots Komisijas priekšlikums par mēslošanas līdzekļos esošo kadmiju.

3. *IZŅĒMUMI AUSTRIJAI, SOMIJAI UN ZVIEDRIJAI*

(9) Sarunās par Austrijas, Somijas un Zviedrijas pievienošanos Eiropas Savienībai Kopienas līmenī tika paustas bažas par mēslošanas līdzekļos esošā kadmija ietekmi uz vidi. Minētajām trijām valstīm ar Pievienošanās aktu tika piešķirti pagaidu izņēmumi no Kopienas tiesību aktiem par mēslošanas līdzekļiem, lai varētu Kopienas līmenī rūpīgi izvērtēt, kādu risku rada mēslošanas līdzekļos esošais kadmijs.

(10) Komisija 2002. gadā atkal piešķīra Austrijai ([4]), Somijai ([5]) un Zviedrijai ([6]) izņēmumus līdz 2005. gada 31. decembrim, pamatojoties uz šo valstu riska novērtējumu secinājumiem. Tā kā Kopienas noteikumi par kadmija saturu fosfora mēslošanas līdzekļos tika pieņemti ar kavēšanos, izņēmumus vēlreiz pagarināja 2006. gada janvārī.

(11) Patlaban ir spēkā šādi noteikumi.

— Ar Komisijas Lēmuma 2006/349/EK ([7]) 1. pantu Austrijai ir ļauts aizliegt laist iekšzemes tirgū fosfora minerālos mēslošanas līdzekļus, kuru kadmija saturs pārsniedz 75 mg/kg P_2O_5.

— Ar Komisijas Lēmuma 2006/348/EK ([8]) 1. pantu Somijai ir ļauts aizliegt laist iekšzemes tirgū fosfora minerālos mēslošanas līdzekļus, kuru kadmija saturs pārsniedz 50 mg vienā kilogramā fosfora.

— Un ar Komisijas Lēmuma 2006/347/EK ([9]) 1. pantu Zviedrijai ir ļauts aizliegt laist iekšzemes tirgū fosfora minerālos mēslošanas līdzekļus, kuru kadmija saturs pārsniedz 100 g vienā tonnā fosfora.

(12) Šie izņēmumi ir spēkā līdz brīdim, kad ES līmenī tiks pieņemti saskaņoti pasākumi par mēslošanas līdzekļos esošo kadmiju.

4. *ČEHIJAS TIESĪBU AKTI*

(13) Čehijas paziņotie valsts noteikumi tika ieviesti ar Likumu par mēslošanas līdzekļiem ([10]). Likuma 3. panta 2. punkta c) apakšpunktā noteikts, ka ir aizliegts iekšzemes tirgū laist mēslošanas līdzekļus, kuros bīstamu vielu saturs ir augstāks par dekrētā noteikto.

(14) 2000. gada 13. decembra Dekrēts 474/2000, kas nosaka prasības mēslošanas līdzekļiem ([11]), cita starpā nosaka kadmija robežvērtību mēslošanas līdzekļos. Saskaņā ar I pielikumu kadmija saturs fosfora minerālos mēslošanas līdzekļos (ar 5 % vai lielāku P_2O_5 saturu) nedrīkst pārsniegt 50 mg vienā kilogramā P_2O_5.

(15) Čehija pievienojās Eiropas Savienībai 2004. gada 1. maijā. Pievienošanās aktā nav pārejas noteikumu par kadmija izmantošanu un realizāciju valsts teritorijā.

([4]) Komisijas 2002. gada 15. maija Lēmums 2002/366/EK par valsts noteikumiem, par kuriem paziņojusi Austrijas Republika atbilstoši EK Līguma 95. panta 4. punktam attiecībā uz maksimālo pieļaujamo kadmija saturu mēslošanas līdzekļos (OV L 132, 17.5.2002., 65. lpp.).

([5]) Komisijas 2002. gada 24. maija Lēmums 2002/398/EK par valsts noteikumiem, par kuriem paziņojusi Somijas Republika atbilstoši EK Līguma 95. panta 4. punktam attiecībā uz maksimālo pieļaujamo kadmija saturu mēslošanas līdzekļos (OV L 138, 28.5.2002., 15. lpp.).

([6]) Komisijas 2002. gada 24. maija Lēmums 2002/399/EK par valsts noteikumiem, par kuriem paziņojusi Zviedrijas Karaliste atbilstoši EK Līguma 95. panta 4. punktam attiecībā uz maksimālo pieļaujamo kadmija saturu mēslošanas līdzekļos (OV L 138, 28.5.2002., 24. lpp.).

([7]) OV L 129, 17.5.2006., 31. lpp.

([8]) OV L 129, 17.5.2006., 25. lpp.

([9]) OV L 129, 17.5.2006., 19. lpp.

([10]) 1998. gada 12. jūnija Likums 156/1998 par mēslošanas līdzekļiem, papildu augsnes vielām, piemaisījumiem un substrātiem un par lauksaimniecības zemes agroķīmisko izpēti (*Sbírka zákonů České Republiky*, Nr. 54, 13.7.1998., 6709. lpp.).

([11]) *Sbírka zákonů České Republiky*, Nr. 137, 20.12.2000., 7404. lpp.

(16) Ar 2005. gada 20. maija Dekrētu 209/2005 ([12]), kas groza Dekrētu 474/2000 par prasībām mēslošanas līdzekļiem, tika panākta atbilstība Regulai (EK) Nr. 2003/2003. Dekrēta 1. panta 1. punktā noteikts, ka tirgus ierobežojums kadmijam mēslošanas līdzekļos attiecas tikai uz pašmāju mēslošanas līdzekļiem. To nepiemēro "EK tipa" mēslošanas līdzekļiem.

II. **PROCEDŪRA**

(17) Čehijas iestādes ar 2005. gada 1. decembra vēstuli paziņoja Komisijai tos valsts noteikumus par kadmija saturu mēslošanas līdzekļos, kurus tā nodomājusi paturēt spēkā pēc Regulas (EK) Nr. 2003/2003 pieņemšanas.

(18) Komisija 2005. gada 13. decembra vēstulē informēja Čehijas valdību, ka ir saņēmusi paziņojumu atbilstoši Līguma 95. panta 4. punktam un ka 2005. gada 6. decembrī, dienu pēc paziņojuma saņemšanas, ir sācies sešu mēnešu periods tā pārbaudei atbilstoši 95. panta 6. punktam.

(19) 2006. gada 2. februāra vēstulē tā informēja pārējās dalībvalstis par saņemto Čehijas paziņojumu. Bez tam Komisija saistībā ar paziņojumu publicēja paziņojumu *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* ([13]), lai pārējām ieinteresētajām personām darītu zināmus valsts noteikumus, kurus Čehija nodomājusi paturēt spēkā, un pamatojumu šai sakarā.

III. **NOVĒRTĒJUMS**

1. *LĒMUMS PAR PIEŅEMAMĪBU*

(20) Līguma 95. panta 4. punktā noteikts, ka, ja pēc tam, kad Padome vai Komisija ir noteikusi saskaņošanas pasākumu, kāda dalībvalsts uzskata par vajadzīgu paturēt spēkā savus noteikumus 30. pantā minēto būtisko iemeslu dēļ vai nolūkā aizsargāt vidi vai darba vidi, tā dara Komisijai zināmus šos noteikumus, kā arī pamatojumu to paturēšanai spēkā.

(21) Čehijas iestādes ar 2005. gada 1. decembrī iesniegto paziņojumu ir nodomājušas saņemt atļauju arī turpmāk piemērot tādus valsts noteikumus, kas neatbilst noteikumiem Regulā (EK) Nr. 2003/2003 par mēslošanas līdzekļu ar EK apzīmējumu sastāvu.

(22) Kā minēts iepriekš, Regulas (EK) Nr. 2003/2003 5. pants liedz dalībvalstīm ierobežot mēslošanas līdzekļu ar EK apzīmējumu realizāciju to sastāva dēļ, taču noteikumi, kas reglamentē sastāvu, nenosaka kadmija satura robežvērtību. Tas nozīmē, ka atbilstoši 5. pantam tirgū var laist mēslošanas līdzekļus ar EK apzīmējumu, kuri atbilst minētās regulas prasībām, neatkarīgi no to kadmija satura.

(23) Ņemot vērā iepriekš minēto, ir skaidrs, ka Čehijas paziņotie valsts noteikumi, ciktāl tie aizliedz laist tirgū fosfora minerālos mēslošanas līdzekļus ar EK apzīmējumu, kuru kadmija saturs pārsniedz 50 mg vienā kilogramā P_2O_5, ir stingrāki nekā Regulas (EK) Nr. 2003/2003 noteikumi.

(24) Kā norādīts iepriekš, Komisija jau piešķīrusi izņēmumus Austrijai, Somijai un Zviedrijai, lai paturētu spēkā valsts noteikumus. Lai gan šo valstu Pievienošanās aktā jau bija iekļauti pārejas noteikumi, izņēmumus pagarināja, pamatojoties uz valsts iestāžu sniegto riska novērtējumu secinājumiem, kas veikti pēc vienotas metodikas, kurai piekritusi Eiropas Komisija.

(25) Līguma 95. panta 4. punktā prasīts, ka valsts noteikumu paziņojumam jāpievieno pamatojums saistībā ar vienu vai vairākiem 30. pantā minētajiem būtiskajiem iemesliem vai ar vides vai darba vides aizsardzību. Čehijas iesniegtajā pieteikumā ir faktiskais valsts noteikumu teksts un pētījums ([14]), kurā novērtēts, kāds risks rodas, izmantojot fosfāta mēslošanas līdzekļus ar kadmija saturu, kas saskaņā ar Čehijas iestāžu viedokli attaisno valsts noteikumu paturēšanu spēkā. Valsts riska novērtējumā izmantota metodika, kas saskaņota ar Eiropas Komisiju.

(26) Ņemot vērā iepriekš minēto, Komisija atzīst, ka paziņojums, ko Čehija iesniegusi, lai saņemtu apstiprinājumu valsts noteikumu paturēšanai spēkā ar izņēmumu no Regulas (EK) Nr. 2003/2003 noteikumiem, tādēļ uzskatāms par pieņemamu atbilstoši EK dibināšanas līguma 95. panta 4. punktam.

([12]) *Sbírka zákonů České Republiky*, Nr. 75, 20.5.2005., 3928. lpp.
([13]) OV C 29., 4.2.2006., 8. lpp.
([14]) *Čupr, P., Sáňka, M., Holoubek, I.:* Pētījums, kurā novērtēts fosfātu mēslošanas līdzekļu ar kadmija saturu izmantošanas izraisītais vides un veselības apdraudējums, 2005. gada novembris; *RECETOX Research Centre for Environmental Chemistry and Ecotoxicology, Masaryk University; TOCOEN REPORT No 285* http://europa.eu.int/comm/enterprise/chemicals/legislation/fertilizers/cadmium/sctee.pdf

2. *IEGUVUMU NOVĒRTĒJUMS*

(27) Saskaņā ar Līguma 95. pantu Komisijai jānodrošina, ka ir izpildīti visi nosacījumi, kas dalībvalstij ļauj izmantot šajā pantā noteiktā izņēmuma iespējas.

(28) It īpaši Komisijai jānovērtē, vai dalībvalsts paziņotie noteikumi ir pamatojami ar Līguma 30. pantā minētajiem apsvērumiem vai ar vides vai darba vides aizsardzību.

(29) Turklāt atbilstoši Līguma 95. panta 6. punktam, ja Komisija uzskata, ka valsts noteikumi ir pamatoti, tai jāpārbauda, vai šādi valsts noteikumi nav patvaļīgas diskriminācijas līdzeklis vai slēpts ierobežojums tirdzniecībā starp dalībvalstīm un nerada šķēršļus iekšējā tirgus darbībai.

(30) Čehijas prasība ir pamatota ar nepieciešamību aizsargāt cilvēka veselību un vidi. Mēslošanas līdzekļos esošais kadmijs tiek uzskatīts par apdraudējumu videi un cilvēku veselībai. Čehija savas prasības pamatošanai norāda uz pētījuma secinājumiem, kurā novērtēts apdraudējums, ko rada mēslošanas līdzekļi, kuru sastāvā ir kadmijs.

2.1. PAMATOJUMS, KAS BALSTĪTS UZ 30. PANTĀ MINĒTAJIEM APSVĒRUMIEM VAI VIDES VAI DARBA VIDES AIZSARDZĪBU

2.1.1. ***Vispārīgas ziņas par kadmiju***

(31) Kadmijs ir vidē dabīgā veidā sastopams smagais metāls, taču vairums šā metāla izmešu rodas dažādu cilvēka darbību dēļ (krāsaino metālu ražošana, izrakteņu kurināmā sadedzināšana, mēslošanas līdzekļu izmantošana utt.).

(32) Patlaban notiek vispārēja riska novērtēšana par kadmiju metāla veidā un kadmija oksīdu atbilstoši Padome 1993. gada 23. marta Regulas (EEK) Nr. 793/93 par esošo vielu riska faktoru novērtējumu un kontroli ([15]); Beļģija ir ziņotāja. Šajā riska novērtēšanā tiks aplūkoti visi svarīgākie kadmija izmantojumi un izmeši. Apspriešanai tehniskajā līmenī pašlaik ir pieejams tikai pārskata projekts.

(33) Līdz šim pieejamie zinātnes fakti ļauj secināt, ka vispār kadmijs metāla veidā un kadmija oksīds rada nopietnu apdraudējumu cilvēka veselībai, īpaši nierēm un kauliem. Bez tam kadmija oksīds ir klasificēts kā 2. kategorijas kancerogēna viela. Pastāv vispārēja vienprātība, ka mēslošanas līdzekļos esošais kadmijs ir galvenais kadmija avots, no kurienes tas nokļūst augsnē un barības ķēdē. Vispārējā riska novērtējuma projektā aicināts ievērot piesardzību, jo no cilvēka veselības apdraudējuma nevar izvairīties visos gadījumos vietējā un reģionālā līmenī, un pat apdraudējuma faktori, kas ir zemāki par 1,0, var nepietiekami aizsargāt visas iedzīvotāju grupas, jo ļoti atšķiras kadmija koncentrācija pārtikā, pārtikas lietošanas paradumi un vieta uzturā.

2.1.2. ***Kadmijs mēslošanas līdzekļos***

(34) Kadmijs dabīgā veidā ir fosfātu minerāliežos, kurus iegūst, lai izmantotu par izejvielu fosfātu minerālo mēslošanas līdzekļu ražošanā. Šādos gatavos mēslojumos vienmēr ir noteikts kadmija saturs, kas atkarīgs no sākotnējā fosfātiežu satura.

(35) Kadmiju uzskata par bīstamu gan videi, gan cilvēka veselībai. Fosfātu mēslošanas līdzekļi ir atzīti par galveno kadmija avotu aramzemē, kur tas laika gaitā uzkrājas. Kadmiju no augsnes uzsūc kultūraugi, un kadmija saturs pārtikā, kas ir galvenais avots, no kurienes cilvēki uzņem kadmiju, ir radījis satraukumu par cilvēku veselību. Uzņemot kadmiju ar pārtiku, tas uzkrājas nierēs, un mazāk aizsargātajām iedzīvotāju grupām ir iespējama nieru disfunkcija.

(36) Satraukums par mēslošanas līdzekļos esoša kadmija ietekmi uz vidi Kopienas līmenī pirmo reizi tika pausts sarunās par Austrijas, Somijas un Zviedrijas pievienošanos Eiropas Savienībai. Kā iepriekš norādīts, minētajām trijām valstīm ar Pievienošanās aktu tika piešķirti pagaidu izņēmumi no Kopienas tiesību aktiem par mēslošanas līdzekļiem, lai varētu Kopienas līmenī rūpīgi izvērtēt, kādu risku rada mēslošanas līdzekļos esošais kadmijs.

(37) Tāpēc Komisija vispirms apkopoja visus pieejamos datus un informāciju par mēslošanas līdzekļos esoša kadmija radīto vides piesārņojumu Eiropas Kopienā. Tā kā visās dalībvalstīs nebija pietiekamu datu, Komisija uzdeva veikt divus pētījumus, lai izstrādātu metodiku un procedūras, kā novērtēt mēslošanas līdzekļos esošā kadmija izraisīto veselības un vides apdraudējumu ([16]). Pēc tam dalībvalstis tika lūgtas visā valstī izdarīt riska novērtēšanu, izmantojot iepriekš minēto metodiku un procedūras.

([15]) OV L 84, 5.4.1993., 1. lpp.

([16]) *ERM, Study on data requirements and programme for data production and gathering to support a future evaluation of the risks to health and the environment for cadmium in fertilisers*, 1999. gada marts; Sk. arī *ERM, Study to establish a programme of detailed procedures for the assessment of risks to health and the environment from cadmium in fertilisers*, 2000. gada februāris.

(38) Deviņas dalībvalstis ir pabeigušas riska novērtēšanu saistībā ar mēslošanas līdzekļos esošo kadmiju. Kopš 2001. gada septembra šie riska novērtējumi ir publiski pieejami Komisijas tīmekļa vietnē ([17]). Turklāt tika publicēts atsevišķs pētījums, kurā tika analizēti šie riska novērtējumi, un izstrādātas vairākas mēslošanas līdzekļos esošā kadmija riska pārvaldības iespējas Kopienas mērogā ([18]).

(39) Šie riska novērtējumi tika iesniegti novērtēšanai Toksikoloģijas, ekotoksikoloģijas un vides zinātniskajai komitejai (*CSTEE*) ([19]). *CSTEE* tika īpaši lūgta norādīt augstāko pieļaujamo kadmija koncentrāciju mēslošanas līdzekļos, lai izvairītos no ievērojamas kadmija satura palielināšanās aramzemē. *CSTEE* secināja, ka mēslošanas līdzekļos esošā kadmija saturs tiešām jāierobežo, lai novērstu kadmija uzkrāšanos augsnē. Uzkrāšanās var notikt atsevišķās augsnēs pat tad, ja mēslošanas līdzekļos ir ļoti zema kadmija koncentrācija, un tā nav konstatējama atsevišķās augsnēs pat tad, ja tiek izmantoti mēslošanas līdzekļi ar augstu kadmija saturu. Tomēr vairumā augšņu mēslošanas līdzekļi, kuru kadmija saturs ir mazāks par 20 mg/kg P_2O_5, ilgstoši neuzkrātos, ja neņem vērā pārējos kadmija avotus, turpretim mēslošanas līdzekļi, kuros kadmija saturs ir lielāks par 60 mg/kg P_2O_5, vairumā augšņu uzkrātos ilgstoši. Tāpēc fosfāta mēslošanas līdzekļos esošā kadmija ierobežojums jānosaka, pamatojoties uz riska novērtējuma pieeju un ņemot vērā visus kadmija avotus ([20]).

(40) Lai pabeigtu vispārējo riska novērtēšanu par kadmiju un kadmija oksīdu, bija vajadzīgs salīdzinoši daudz laika, un patlaban nav pieejams galīgais ES mēroga riska novērtējums saistībā ar kadmiju. 2005. gada marta vispārējā riska novērtējuma galīgais projekts apstiprina *CSTEE* atzinumu par kadmija uzkrāšanos augsnē. Lai gan tajā apgalvots, ka no mēslošanas līdzekļos esošā kadmija vien nerodas nopietns un tūlītējs cilvēku veselības un vides apdraudējums, tomēr vajadzīga piesardzība, jo no cilvēka veselības apdraudējuma nevar izvairīties visos gadījumos vietējā un reģionālā mērogā, tāpēc ka kadmija koncentrācija uzturā, pārtikas lietošanas paradumi un vieta uzturā ļoti atšķiras.

(41) Komisijas priekšlikums par mēslošanas līdzekļos esošo kadmiju kavējas, kamēr tiek galīgi izstrādāts vispārējais kadmija un kadmija oksīdu riska novērtējums un iespējamie turpmākie riska samazināšanas pasākumi.

2.1.3. *Čehijas veiktais riska novērtējums*

(42) Čehijas iestādes iesniedza valsts riska novērtējumu, lai pamatotu prasību ierobežot fosfātu mēslošanas līdzekļos esošo kadmiju. Riska novērtējuma pamatā ir trīs moduļi:

2.1.3.1. **Uzkrāšanās modulis**

(43) Atbilstoši tam kadmija tīrā uzkrāšanās augsnē un augsnes šķīdumā (vai porūdenī) ([21]), kas notiek mēslošanas līdzekļu izmantošanas dēļ, tiek aprēķināta laikā gaitā stabilā stāvoklī. Uzkrāšanās modulī iespējams dažāds rādītāju diapazons, piemēram, vidējie un galējie izmantojuma rādītāji. Čehijas riska novērtējumā norādīts, ka šai modulī ņemti vērā šādi rādītāji:

— pašreizējā kadmija koncentrācija augsnē;

— kadmija uzņemšanas rādītājs (ne tikai minerālo mēslošanas līdzekļu dēļ, bet arī atmosfēras nokrišņu, augsnes ielabošanas, notekūdeņu dūņu un cilmiežu dēdēšanas dēļ);

— kadmija uzņemšanas rādītājs augos;

— kadmija noplūdes rādītājs atkarā no ikgadējā izgulsnēšanās līmeņa un kadmija koncentrācijas porūdens infiltrātā;

— kadmija koncentrācija augsnē un izskalošanas rādītāji tagad un pēc simt gadiem šādos trīs gadījumos: pašreizējos apstākļos, mēslošanas līdzekļu paaugstinātas izmantošanas apstākļos un apstākļos, kad mēslošanas līdzekļos ir augstāks kadmija saturs.

2.1.3.2. **Ietekmes modulis**

(44) Atbilstoši šim modulim kadmija uzņemšanu no augsnes kultivētos augos un tālāko kadmija uzņemšanu cilvēka organismā aprēķina, izmantojot piesārņojuma rādītājus, kas raksturo gan tagadējo, gan galējo ietekmes scenāriju.

([17]) http://europa.eu.int/comm/enterprise/chemicals/legislation/fertilizers/cadmium/reports_en.htm

([18]) *ERM, analysis and conclusions from Member States' assessment of the risk to health and the environment from Cadmium in fertilisers*, 2001. gada oktobris.

([19]) Pārdēvēta par *SCHER* (Veselības un vides apdraudējumu zinātnisko komiteju)

([20]) *CSTEE* atzinums par dalībvalstu novērtējumiem, kādu veselības un vides apdraudējumu rada mēslošanas līdzekļos esošais kadmijs. *CSTEE* 33. plenārsēdes atzinums Briselē 2002. gada 24. septembrī. http://europa.eu.int/comm/enterprise/chemicals/legislation/fertilizers/cadmium/sctee.pdf

([21]) Porūdens ir tas augsnē esošais ūdens, kas kapilaritātes dēļ atrodas starp augsnes cietajām daļiņām.

2.1.3.3. **Riska raksturošanas modulis**

(45) Šajā modulī Čehijas iestādes var aplēst nelabvēlīgo ietekmi, kas iespējama faktiskā vai prognozētā kadmija piesārņojuma dēļ. Aprēķinu veic trīs scenāriju gadījumos un četrām *PNEC* ([22]) vērtībām.

2.1.4. ***Riska novērtējuma rezultāti***

(46) Ar moduļu palīdzību tika noskaidroti apdraudējuma rādītāji (*PEC/PNEC* attiecības) ([23]) no 0,1 līdz 1,19, un 0,93 ir faktiskā nelabvēlīgākā vērtība, kas uzsvērta, lai pamatotu valsts noteiktos ierobežojumus, ar nosacījumu, ka kadmija saturs fosfora minerālajos mēslošanas līdzekļos nepārsniedz 50 mg/kg P_2O_5.

2.1.5. ***Čehijas nostājas novērtējums***

(47) Čehijas iestāžu iesniegtais riska novērtējums veikts saskaņā ar Kopienā noteiktajām procedūrām un metodiku, ko uzskata par tādu, kas nodrošina augstu iegūtās informācijas ticamību.

(48) Ņemot vērā to, ka Čehijas ierosinātā vērtība, kas pamato valsts pasākumu saglabāšanu, gandrīz atbilst *PEC/PNEC* attiecībai 1, tika uzskatīts par piemērotu iesniegt riska novērtējumu Veselības un vides apdraudējumu zinātniskās komitejas (*SCHER*) rūpīgai izvērtēšanai.

(49) *SCHER* īpaši lūgta:

— novērtēt vispārējo Čehijas pārskata zinātnisko kvalitāti un noteikt katru būtisko trūkumu;

— komentēt pētīto scenāriju piemērotību un secinājumus saistībā ar kadmija uzkrāšanos augsnē;

— izteikt apsvērumus, vai paziņotā *PEC/PNEC* attiecība 0,93 ir atbilstošākā vērtība, kas raksturo cilvēku veselības un vides apdraudējumu.

(50) Tāpēc Čehijas nostājas novērtējums ir atlikts, līdz Komisija saņems zinātniskās komitejas atzinumu.

2.2. ATSAUKŠANĀS UZ LĪGUMA 95. PANTA 6. PUNKTA TREŠO DAĻU

(51) Rūpīgi pārbaudījusi šos datus, Komisija uzskata, ka 95. panta 6. punkta trešajā daļā noteiktie nosacījumi ir izpildīti, lai tā izmantotu iespēju pagarināt sešu mēnešu periodu, kurā tai jāapstiprina vai jānoraida ar minēto pantu noteiktie valsts noteikumi.

2.2.1. ***Pamatojums ar jautājuma sarežģītību***

(52) Ņemot vērā Čehijas iestāžu iesniegto pētījumu, kurā secināts, ka *PEC/PNEC* attiecība ir gandrīz 1, *SCHER* jāveic pārbaude, lai noskaidrotu, vai vide un cilvēka veselība ir patiešām apdraudēta. Iepriekš apspriešanās ar Komisijas zinātnisko komiteju notika, kad līdzīgus pētījumus bija iesniegusi Austrija, Somija un Zviedrija, lai pamatotu savas prasības par izņēmumu. Tāpēc Komisijai lēmums atbilstoši Līguma 95. panta 6. punkta pirmajai daļai jāpieņem tad, kad būs zināms pārskatīšanas rezultāts. Komisija uzskata, ka ir pamatoti pagarināt sešu mēnešu periodu, kurā tai jāapstiprina vai jānoraida valsts noteikumi uz papildu laiku, lai zinātniskā komiteja varētu veikt rūpīgu izvērtēšanu un iesniegt atzinumu, un varētu sagatavot attiecīgos secinājumus par valsts noteikumiem. Šai nolūkā termiņš jāpagarina līdz 2006. gada 6. decembrim.

2.2.2. ***Cilvēku veselības apdraudējuma neesība***

(53) Čehijas ziņojumā, pamatojoties uz pieņēmumiem un izmantotajiem scenārijiem, tiek secināts, ka patlaban mēslošanas līdzekļos esoša kadmija izmantošana cilvēku veselību neapdraud.

(54) PVO (Pasaules veselības organizācijas) noteiktā kadmija pieļaujamā nedēļas deva (*PTWI*) ir 7 µg/kg/nedēļā. Šī robežvērtība ir līdzvērtīga 60 µg/dienā vienam cilvēkam, kura vidējais svars ir 60 kg. Čehijā aplēsa, ka vidējā kadmija dienas deva pieaugušajam 2000. gadā ir 12–27 µg/dienā atkarā no izmantotā scenārija, un tas ir aptuveni 19–45 % no PVO noteiktās robežvērtības.

([22]) *PNEC*: paredzamā koncentrācija, pie kuras nenovēro nelabvēlīgu iedarbību

([23]) Riska novērtējuma metodikas, kas izklāstīta Komisijas Regulā (EK) Nr. 1488/94 un paskaidrota tehniskajā rokasgrāmatā par riska novērtējumu jaunām un zināmajām vielām, pamatā ir attiecīgās vielas paredzamās koncentrācijas vidē (*PEC*) un šās vielas paredzamās koncentrācija, pie kuras nenovēro nelabvēlīgu iedarbību (*PNEC*), attiecības aprēķins katrā konkrētajā vides sektorā. Risku izsaka *PEC/PNEC* attiecībā, kas Čehijas ziņojumā norādīta kā apdraudējuma indekss. Ja *PEC/PNEC* attiecība ir mazāka par 1, tad vide nav apdraudēta, turpretī, ja attiecība ir 1 vai lielāka, tad radies faktisks vai potenciāls apdraudējums. Jo lielāka šī vērtība, jo ietekme pamatīgāka. Gadījumos, kad PEC/PNEC attiecība ir lielāka par 1, ir norādīti proporcionālie riska pārvaldības pasākumi.

(55) Čehijas iestāžu iesniegtajā cilvēku apdraudējuma raksturojuma modelī kadmija deva, kas noteikta dažādos scenārijos, tika salīdzināta ar PVO ieteiktajām robežvērtībām. Rezultāts ir tā dēvētā drošības rezerve (*MOS*). Ja drošības rezerve pārsniedz 1, attiecīgo situāciju uzskata par potenciālu veselības apdraudējuma avotu apdraudējumam pakļautajai personai. Balstoties uz pieņēmumiem un atbilstoši Čehijas pārskatā izmantotajai metodikai, kuru pārbauda zinātniskā komiteja, nevienā no šiem vides apdraudējuma scenārijiem nebija pārsniegta *MOS* robežattiecība 1, ieskaitot pētīto augstāko pieļaujamo scenāriju, proti, pieņemot, ka 100 % no piegādātās pārtikas ir no platībām, kurās izmantoti mēslošanas līdzekļi, un ka kadmija saturs ir 90 mg/kg P_2O_5.

IV. **SECINĀJUMS**

(56) Ņemot vērā iepriekš minēto, Komisija secina, ka Čehijas Republikas pieteikums, kas iesniegts 2005. gada 1. decembrī, lai saņemtu apstiprinājuma valsts noteikumiem par kadmija satura ierobežošanu mēslošanas līdzekļos, ir pieņemams.

(57) Tomēr, ņemot vērā jautājuma sarežģītību un pierādījumu par cilvēku veselības apdraudējuma neesību, Komisija uzskata, ka ir attaisnojama Līguma 95. panta 6. punkta pirmajā daļā minētā laika pagarināšana līdz 2006. gada 6. decembrim,

IR PIEŅĒMUSI ŠO LĒMUMU.

1. pants

Atbilstoši Līguma 95. panta 6. punkta trešajai daļai minētā panta pirmajā daļā minēto laiku, kurā jāapstiprina vai jānoraida Čehijas Republikas 2005. gada 1. decembrī paziņotie valsts noteikumi par mēslošanas līdzekļos esošo kadmiju, atbilstoši 95. panta 4. punktam pagarina līdz 2006. gada 6. decembrim.

2. pants

Šis lēmums ir adresēts Čehijas Republikai.

Briselē, 2006. gada 24. maijā

Komisijas vārdā —
priekšsēdētāja vietnieks
Günter VERHEUGEN